

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXII. № 1-2 (січень) 2026

Міжнародний фестиваль колядок, зимових звичаїв та обрядів українців – 33 роки безперервності та культурної ідентичності

Союз українців Румунії через Марамурську філію організував у неділю, 11 січня, в місті Сігету-Мармаціей XXXIII-й Міжнародний фестиваль колядок, зимових звичаїв та обрядів українців – один із найдавніших, найзнаковіших і найрепрезентативніших культурних заходів української спільноти Марамурешу та всієї Румунії. Як і щороку, фестиваль зібрав понад 500 учасників – колядників, артистів, фольклорні ансамблі, гостей і глядачів з усіх повітів, де компактно проживають українські громади, а також з України.

Фестиваль розпочався Святою Літургією в українській греко-католицькій церкві в Сігету-Мармаціей, яку очолив вікарій Василь Колопельник у співслужінні священників Лучіана Марусяка, Павла Алмаші та Лучіана Гренюка. Після богослужіння відбулася традиційна хода груп колядників вулицями міста – емоційно насичений момент, що яскраво представив народне вбрання, автентичні українські колядки та зимові звичаї, характерні для різних етнографічних регіонів. Програма продовжилася офіційним відкриттям фестивалю та надзвичайним концертом українських колядок і зимових обрядів. Урочисту молитву звершили вікарій Українського греко-католицького вікаріату Румунії Василь Колопельник та отець Михайло Кобзюк, радник Архієпископії Сучави і Радівців Румунської православної церкви.

Зі сцени фестивалю з вітальними словами виступили голова Марамороської філії Союзу українців Румунії Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії та депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький, а також Надзвичайний і Повноважний Посол Румунії в Україні Віктор Мікула. Слова підтримки й вдячності українській громаді висловили сенатор Крістіан-Августин Нікулеску-Цигерлаш, депутати Амет Варол, Крістіан Бріан і Бріджитта-Ева Загоранські, державний секретар Міністерства економіки, цифровізації, підприємництва і туризму Габріель-Богдан

Штецько, а також заступник державного секретаря Міністерства внутрішніх справ Румунії Петру Бледя.

До учасників і гостей фестивалю також звернулися префект Марамороського повіту Флоріан Валеріу Сележану, заступник голови Марамороської повітової ради Влад Дуруш, віцемер міста Сігету-Мармаціей Крістофер-Левенте Орос, а також представники освітніх установ і органів місцевого самоврядування, серед яких – заступник генерального шкільного інспектора Марамороського повіту Йоан Мунтян.

Міжнародний характер фестивалю підкреслила участь гостей з України, зокрема керуючої справами Закарпатської обласної ради та депутатки Закарпатської обласної ради Мирослави Ливч. У своїх виступах вони наголосили на важливості транскордонної культурної співпраці та збереження української ідентичності за межами державних кордонів.

У рамках фестивалю, з нагоди 35-річчя від дня заснування Союзу українців Румунії, голова СУР Микола-Мирослав Петрецький вручив

дипломи та ювілейні плакетки офіційним особам і інституційним партнерам на знак вдячності за постійну підтримку, партнерство та щире дружбу, виявлені до української спільноти Румунії.

У своєму виступі очільник Союзу українців Румунії підкреслив важливу роль Міжнародного фестивалю колядок, зимових звичаїв та обрядів українців у збереженні й передачі української культурної ідентичності. Він наголосив на необхідності передання традицій, культури та мови молодим поколінням, а також на ключовій ролі дітей і молоді в культурному житті громади.

Також Микола-Мирослав Петрецький відзначив важливість інституційної підтримки та подякував румунській державі за надійний механізм захисту прав національних меншин, який уможливлює проведення таких масштабних

Фабіан ПОПОВИЧ

Фото автора

(Закінчення на 5 стор.)

З діяльності нашого депутата

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький направив депутатський запит міністерці навколишнього середовища, водних ресурсів та лісового господарства Діані Бузояну у зв'язку з тривожною ситуацією, спричиненою зростанням чисельності шакалів у Добруджі та інших регіонах країни.

Він зазначив, що під час зустрічей, які проводив останніми місяцями з членами української громади в зоні Добруджі, зокрема у повіті Тульча, констатував дедалі більшу стурбованість громадян щодо неконтрольованого збільшення популяції шакалів. Цей високоадаптивний вид упродовж останніх років стрімко розмножується, що призводить до численних проблем, які впливають як на сільські громади, так і на природний баланс місцевих екосистем.

За словами депутата, мешканці повідомляли про численні випадки нападів шакалів на домашніх тварин, завдання шкоди сільськогосподарським культурам, наближення до господарств і створення загрози для дикої фауни, що має мисливське значення. У деяких населених пунктах їхня присутність стала настільки частою, що породила страх і відчуття небезпеки серед місцевих жителів.

Він підкреслив, що явище не обмежується лише повітом Тульча чи Добруджею, а дедалі більше поширюється на інші регіони Румунії. Попри те, що депутат неодноразово порушував це питання через парламентські звернення, ситуація продовжує погіршуватися, що свідчить про необхідність ухвалення рішень, адаптованих до реальних умов на місцях.

У цьому контексті Микола-Мирослав Петрецький звернувся до Міністерства навколишнього середовища, водних ресурсів та лісового господарства з проханням поінформувати про невідкладні та середньострокові заходи, передбачені для контролю та скорочення популяції шакалів у повіті Тульча та інших регіонах країни. Одночасно він запитав, чи планується розробка національного плану або оновлених адміністративних чи законодавчих механізмів, що забезпечили б ефективне управління цим інвазивним видом.

Депутат очікує на письмову відповідь міністерки Діани Бузояну відповідно до регламенту Палати депутатів і підтвердив намір надалі відстоювати необхідність впровадження дієвих рішень для захисту громад і національного біорізноманіття.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Наприкінці минулого року Парламент прийняв Стратегію національної безпеки Румунії на період 2025–2030 рр., в якій, серед інших загроз, згадуються ворожі дії Російської Федерації та війна, розв'язана цією країною проти України, а

серед ризиків перелічені корупція та дисфункції в таких ключових сферах, як охорона здоров'я, освіта, соціальний захист або адміністрація.

Представник української меншини в Палаті депутатів Микола-Мирослав Петрецький проголосував за Стратегію національної безпеки Румунії на період 2025–2030 років і виклав свої аргументи щодо важливості цього документа. Він підкреслив, що в нинішніх умовах регіональної нестабільності та все більш складних викликів у сфері безпеки прийняття чіткої та послідовної стратегії є надзвичайно важливим для захисту національних інтересів.

«Сьогодні я проголосував за Стратегію національної безпеки Румунії на період 2025–2030 рр., представлену Президентом Нікушо-ром Даном на спільному засіданні обох палат Парламенту.»

Це надзвичайно важливий документ у нинішньому безпековому контексті, позначеному регіональною напругою, гібридними загрозами та непередбачуваними міжнародними подіями. Стратегія чітко окреслює основні загрози для Румунії та визначає необхідні напрямки дій для захисту громадян, критичної інфраструктури та демократичних цінностей.

Документ однозначно підкреслює, що стратегічна загроза з боку Російської Федерації залишається головним ризиком для безпеки Румунії та Чорноморського регіону. У цьому контексті нам потрібна сильна держава, здатна ефективно протидіяти всім загрозам, що є частиною гібридної війни, спрямованої проти нашого суспільства та демократичних принципів.

Прийняття цієї Стратегії дозволяє румунській державі зміцнити свою спроможність до реагування, посилити механізми запобігання та управління ризиками, а також підтвердити відданість тісній співпраці з партнерами по НАТО та Європейському Союзу задля підвищення регіональної безпеки та національної стійкості.»

ОГЛЯДАЧ

Марамороська філія СУР оцінює свою діяльність та визначає пріоритети на 2026 рік

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький скликав у грудні засідання членів Комітету Марамороської філії Союзу українців Румунії (СУР) та представників місцевих організацій повіту в приміщенні філії, щоб проаналізувати діяльність за останній період, обговорити основні проекти української громади Мараморощини та визначити відповідні рішення для проблем, з якими стикаються українці.

У першій частині засідання було підбито підсумки значних досягнень філії і зосереджено увагу на збільшенні кількості заходів, їхній диверсифікації та позитивному впливі на громаду. За останні три місяці минулого року на рівні філії було організовано понад 40 культурно-освітніх і наукових заходів, багато з яких були присвячені українським дітям і спрямовані на підтримку збереження рідної мови та утвердження культурної ідентичності. Проведено й традиційні події, такі як вшанування пам'яті жертв Голодомору, Національний день Румунії та День української мови.

Голова СУР підкреслив зростаючий вплив цих заходів, що проявляється у збільшенні кількості учасників, підвищенні інтересу молоді та дітей до української мови й культури, а також в активній

участі місцевих організацій у проектах філії. Він наголосив на важливості збереження цього темпу та позитивної динаміки в житті української громади Марамурешу.

Окремо було обговорено питання просування української мови. Було відзначено позитивні зміни цього року, зокрема створення груп із вив-

чення української мови в п'яти навчальних закладах повіту – важливий крок для збереження ідентичності та забезпечення доступу дітей до освіти рідною мовою. Також розглядалися перспективи

розширення можливостей навчання українською мовою завдяки спеціальним програмам і проектам, спрямованим на молодь громади.

Робоче засідання продовжилося презентацією та затвердженням кошторисів заходів, запланованих на лютий 2026 року. Серед них – симпозіум «День рідної мови», проект «Просування української мови через освіту», а також інші освітні та культурні події для місцевих громад.

Далі були представлені доповіді про поточні потреби на лютий 2026 року. Місцеві організації порушили питання виділення коштів на проведення засідань Бюро та участь у засіданнях Комітету філії, оплату господарських витрат, придбання предметів побуту та витратних матеріалів, а також здійснення ремонтних робіт у приміщеннях. За результатами обговорення всі доповіді було схвалено й передано Раді СУР для аналізу та затвердження.

Микола-Мирослав Петрецький висловив подяку членам Марамороської філії та представникам місцевих організацій за тісну співпрацю та постійні зусилля, спрямовані на підтримку української громади в повіті. Він підкреслив, що їхня діяльність із збереження та просування рідної української мови, культури, традицій і звичаїв є надзвичайно важливою для колективної ідентичності та передачі цінностей наступним поколінням.

Джерело: www.uur.ro

МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ НА ПРЕЗЕНТАЦІЇ КНИГИ «СЛЬОЗИ МИРО І МРІЯ ПРО МИР У КРАЮ БУКІВ»

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький прийняв запрошення високоповажного отця Михайла Кобзюка – радника Бюро з питань відносин з національними меншинами Архієпископства Сучави та Радівців, одного з визначних духовних діячів української громади Сучавського повіту взяти участь, 17 грудня, у презентації його книги «Сльози миро і мрія про мир у Краю буків». Видання складається з двох томів: «Молдова і Буковина в Європі. Історичні, соціологічні, християнські та антропологічні корені» та «Буковина – осередок віри і релігійної терпимості. Сторінки з історії та еволюції етнічних спільнот».

Ця двотомна праця є академічним і духовним доробком особливої цінності, що чітко окреслює історичну роль Сучавського повіту та Буковини як простору зустрічі мов, конфесій, етносів, традицій і звичаїв. Перший том висвітлює історичні, культурні та духовні витоки громад, що належать до національних меншин, роль християнства та їхній внесок у спільну культурну спадщину. Другий том присвячений міжетнічним зв'язкам, конфесійним відносинам та історичній еволюції кожної етнічної

спільноти Буковини. За своїм змістом ця праця становить важливу історичну віху як для української громади, так і для всіх етнічних спільнот регіону.

У своєму виступі з цієї нагоди Микола-Мирослав Петрецький наголосив на значущості презентації не лише для Сучавського повіту, а й для всієї Румунії, підкресливши, що держава є прикладом передової практики у сфері захисту та просування прав осіб, які належать до національних меншин. Він зазначив, що ця модель, сформована та зміцнена протягом понад 35 років, нині отримує міжнародне визнання, зо-

крема й з боку Світового Конгресу Українців – організації, що об'єднує українські громади з більш ніж 80 країн світу.

Водночас голова СУР звернув увагу на важливу роль національних меншин у розвитку та стабільності румунської держави, наголосивши на їхньому внеску в ключові історичні етапи та європейський шлях Румунії. У цьому контексті він підкреслив значення Церкви як фундаментальної опори соціальної згуртованості та міжетнічного діалогу, високо оцінивши постійну участь Архієпископства Сучави та Радівців у поширенні цінностей миру, єдності та взаємної поваги.

Окремо Микола-Мирослав Петрецький відзначив діяльність отця Михайла Кобзюка, підкресливши його відданість і послідовність у багаторічній підтримці української громади, а також його внесок у зміцнення діалогу та солідарності між усіма громадами Сучавського повіту.

Під час заходу, за дорученням і з благословення Його Високопреосвященства Калініка, архієпископа Сучави та Радівців, Микола-Мирослав Петрецький мав честь отримати від отців-радників Константіна-Чіпріана Благі та Михайла Кобзюка відзнаку «Хрест Буковини» – найвищу нагороду Архієпископства Сучави та Радівців, яку він прийняв із глибокою вдячністю та усвідомленою відповідальністю.

На завершення голова Союзу українців Румунії щиро привітав отця Михайла Кобзюка з виходом цієї надзвичайно вагомої праці та подякував йому за невтомну діяльність на підтримку української громади, а також за послідовне утвердження християнських, культурних і міжетнічних цінностей, що єднають суспільство.

Джерело: www.uur.ro

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ СУР З НАГОДИ ДНЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, з нагоди Дня національних меншин, який відзначається 18 грудня, виступаючи з трибуни Парламенту Румунії, наголосив на необхідності виваженого й відповідального аналізу сучасного стану та майбутнього національних меншин у Румунії, а також їхньої ролі в румунському суспільстві.

«Святкування Дня національних меншин 18 грудня дає нам нагоду для глибокої рефлексії щодо сьогодення та майбутнього національних меншин у Румунії».

Румунія має розвинену систему захисту, вираження, реалізації та просування прав осіб, які належать до національних меншин. Ця система справедливо вважається зразком передової практики в Європі та за її межами.

Зокрема, на підставі рішення Світового Конгресу Українців, ухваленого торік у Палаці Парламенту під час Саміту лідерів СКУ, українські громади просувають румунську модель передової практики на глобальному рівні — в усіх країнах свого проживання. Нещодавно я брав

участь в організації Форуму українців Східної Європи в Польщі, де знову наголошував на цій моделі. І там Румунія знову отримала визнання та схвальні оцінки.

Водночас зовнішні й внутрішні виклики є численними та взаємопов'язаними. Інтерес окремих ревізіоністських акторів до дестабілізації західних суспільств, підризу нашої згуртованості та перекроювання світового порядку на власний лад зростає в геометричній прогресії та проявляється в токсичних і гібридних формах.

Подекуди ця гібридна війна застає нас вразливими й ослабленими, з млявими реакціями. Вона живиться нашими слабкостями та фрустраціями, пропонуючи оманливі наративи про «землю, де тече молоко і мед», у якій ми нібито жили б, якби відмовилися від принципів і цінностей демократичного світу.

Під цим тиском перебувають і національні меншини Румунії. Скориставшись відкритістю чинного законодавчого поля та певними прогалинами, про які я вже говорив, вороги національних меншин і Румунії створили численні

фантомні асоціації, покликані сіяти розбрат і хаос у наших громадах. Їхня мета — послабити активну й позитивну участь національних меншин у колективному житті Румунії, у формуванні національного надбання нашої держави, розірвати зв'язки всередині громад, у відносинах між ними та румунською державою, а також підірвати довіру до Європи й її цінностей. Деякі з цих дій легко викрити — наприклад, нещодавні відкриті спроби саботажу створення груп з вивчення української мови в школах з румунською мовою навчання.

Ця гібридна війна спирається на потужну пропагандистську машину з великим історичним досвідом, яка системно використовує вразливості відкритого суспільства та ліберальної моделі, на яких ґрунтується демократія.

Святкування Дня національних меншин нагадує нам про нашу ключову роль у забезпеченні стабільності Румунії, у підтримці громадянської згуртованості, якої ми так потребуємо, а також у зміцненні колективних механізмів самооборони Румунії та всієї Європи. Політичні сили Румунії мають бути залучені до постійного, відповідального розвитку й удосконалення моделі передової практики щодо національних меншин та до зміцнення нашої спільної стійкості.

Разом ми сильні!»

Джерело: www.uur.ro

ЗИМОВІ СВЯТА В УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ РУМУНІЇ. 8 300 ПОДАРУНКІВ ДІТЯМ ВІД СУР

У дусі зимових свят Союз українців Румунії через свої філії по всій країні організував широку серію культурних, виховних та мистецьких заходів, присвячених дітям української громади. В рамках цих заходів СУР роздав 8 300 пакунків з подарунками, покликаних принести радість, світло та надію напередодні Різдва дітям та молоді з Арадського, Бігорського, Ботошанського, Клузьського, Констанцького, Галацького, Марамороського, Сату-Марського, Сучавського, Тіміського та Тульчанського повітів і Бухареста.

У Арадській філії учні, які вивчають українську мову, отримали шкільні подарунки в рамках заходів, що проводилися в навчальних закладах в Тирнові, в Дуді та школі «Петру Бардан» в Кієрі. Заходи були присвячені колядкам, традиціям та заохоченню до збереження української культурної ідентичності. Тимчасовий голова Арадської філії Союзу українців Румунії Дмитро Стуляник привітав учнів, високо оцінивши їхню залученість та повагу до українських традицій.

У Бігорі 11 грудня діти з дитячого садка в місті Орадя відзначали свято Святого Миколая в рамках виховної міжкультурної діяльності, організованої у партнерстві з дошкільним навчальним закладом, отримавши символічні подарунки та насолодившись інтерактивними моментами. Захід був проведений на основі протоколу про співпрацю, укладеного між СУР та Дитячим садком з групою продовженого дня № 53 в Орадя. Захід був організований з нагоди відзначання свята Святого Миколая Андреею Мирза, помічником менеджера та фотографом СУР.

У Ботошанах свято Різдва Христового відзначали різдвяними вечорами, колядками, релігійними сценками та освітніми заходами, що відбулися в школі «Марія Енеску Космович» в Миха-

йленах, Школі № 1 в Киндештах та дитячому садку № 15, де Святий Миколай приніс дітям подарунки від Союзу українців Румунії. Захід координували виховательки Камелія Гріцук та Анна Алекса у співпраці з інспектором з питань української меншини Клаудією Гринчук.

У Бухаресті 10 грудня малюки були запрошені на виставу «Казка про плюшевих ведмедиків», організовану українським театром імені Івана Франка, де вони отримали незабутні враження від вистави, а потім – спеціальні подарунки від СУР.

У Клузі 13 грудня «Майстерня Миколая» зібрала дітей на виховно-творчий захід, присвячений українським зимовим традиціям, організований «Клубом українських дітей» Клузької філії СУР. Захід завершився врученням подарунків усім учасникам в атмосфері єдності та близькості. Гостем заходу була Людмила Дорош, головний редактор дитячого журналу «Дзвоник», а голова Клузької філії Іван Гербіл передавав привітання з нагоди свят наприкінці заходу.

У Констанці 13 грудня місцева українська громада відзначала свята, запаливши вогники на ялинці, співаючи колядки, влаштовуючи концерти, культурні заходи та роздаючи дітям пакунки з солодощами. Ця подія об'єднала як місцевих українців, так і біженців з України.

У Галаці різдвяне свято підкреслило значення колядок та мистецтва завдяки участі дітей, матерів та українських хорів, а наприкінці діти отримали подарунки. Свято відкрила голова Галацької філії СУР Іляна Леон, яка підкреслила роль колядок у передачі християнського послання Різдва та збереженні культурної ідентичності української громади.

У повіті Марамуреш 18–19 грудня Марамороська філія СУР провела масштабну акцію,

присвячену учням, які вивчають рідну українську мову або навчаються українською мовою, організовану з нагоди відзначання Зимових свят. В рамках цієї ініціативи учні отримали подарункові пакети, покликані принести радість дітям і сприяти збереженню традицій, характерних для української громади.

У Сату-Маре традиція Святого Миколая принесла радість учням, які вивчають українську мову в Мікулі, де діти отримали пакунки з солодощами в урочистій обстановці, супроводжувані колядками та віршами. У заході взяли участь, поряд з членами СУР, Ірина Люба Горват, голова Сату-Марської філії, Василь Бучута, перший заступник голови, Іван Бумбар, заступник голови місцевої організації в Мікулі, а також учителі, які викладають українську мову.

У Сучаві колядники з Національного Коледжу «Міхай Емінеску», до складу якого входять учні груп вивчення рідної української мови під керівництвом Делії Мартиняк, завітали до Сучавської філії СУР, де їх тепло і радісно зустріли, нагородили традиційними пакунками, що є символічним жестом збереження предківських звичаїв.

У Тіміші діти та дошкільнята з навчальних закладів, де вивчають українську мову, отримали пакунки з солодощами, подаровані в рамках шкільних свят, організованих за підтримки Тіміської філії СУР. Ці пакунки були вручені під час шкільних свят, в яких взяли участь представники Тіміської філії СУР, а також її голова, проф. Марія Сабо-Кондрей.

У Тульчі подарунки, приготовлені Союзом українців Румунії, отримали діти з місцевих організацій сіл Летя, Сфинту-Георге, Крішан, Кілія-Веке, Караорман та міста Тульча.

Всіма цими діями Союз українців Румунії підтверджує свою активну роль у підтримці дітей, просуванні освіти, культури та традицій України та зміцненні ідентичності громади, даруючи не тільки пакунки та подарунки, а й моменти радості, приналежності та солідарності в найпрекраснішу пору року.

Джерело: www.uur.ro

Робочі зустрічі для зміцнення освіти українською мовою в Марамуреші

Голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький мав нову серію робочих зустрічей із керівництвом навчальних закладів Марамороського повіту, в яких викладається українська мова. Метою зустрічей став аналіз поточного стану освіти рідною мовою, пошук рішень для наявних викликів, а також окреслення нових напрямів розвитку та зміцнення українськомовної освіти. Освіта українською мовою залишається постійним пріоритетом як для депутата як представника української громади в Парламенті Румунії, так і для Союзу українців Румунії.

У межах робочої поїздки Микола-Мирослав Петрецький провів зустрічі з директоркою Полянської професійної школи Фіруцю Гусар-Проданюк та заступником директора Гімназійної школи №. 4 Михайлом Кутом, із директоркою Професійної школи у Кривому Персидою Кучіцею та заступником директора Михайлом Цудиком. Також відбулися зустрічі з директоркою Русковської гімназійної школи №. 1 Настакою Осташ і

заступником директора Іваном Боднарем, а також із директоркою Вишавсько-Долинської гімназійної школи Марією Папарігою.

На початку дискусій було проаналізовано позитивні зміни, що відбулися протягом цього року у зміцненні освіти українською мовою в Марамуреші, зокрема створення п'яти нових груп з вивчення української мови у школах Сігету-Мармаціей. Цей крок розглядається як важливе досягнення у розширенні доступу дітей до навчання рідною мовою та зміцненні їхньої мовної й культурної ідентичності. Було також відзначено стабільне зростання кількості учнів, які вивчають українську мову, а також активнішу участь школярів у конкурсах Союзу українців Румунії та в Національній олімпіаді з української мови та літератури.

Окрему увагу приділили необхідності належного інформування учнів і батьків про можливості, які відкриває вивчення української мови, а також організації найближчим часом спеціальних зустрічей для презентації цих переваг.

Порушувалася й проблема нестачі фахівців на національному рівні, що робить особливо актуальним завдання підготовки нового покоління спеціалістів.

У цьому ж контексті було проаналізовано актуальні статистичні дані, які свідчать про позитивну динаміку розвитку громади: результати перепису населення, що зафіксували найменше демографічне скорочення, зростання приблизно на 40 відсотків участі учнів в олімпіадах і конкурсах за останні роки, а також збільшення приблизно на 20 відсотків кількості шкіл, у яких викладається українська мова. Ці показники підтверджують поступове зміцнення та динамізацію освіти рідною мовою.

Також було розглянуто проекти, що фінансуються з коштів, передбачених завдяки поправкам, внесеним Миколою-Мирославом Петрецьким до Закону про Державний бюджет Румунії, а також майбутні потреби у фінансуванні, необхідному для розвитку освітньої інфраструктури, оновлення обладнання, навчальних матеріалів та реалізації заходів для учнів і вчителів.

Під час обговорень було проаналізовано перспективи створення нових відділень із викладанням українською мовою та нових груп для

(Закінчення на 5 стор.)

Міжнародний фестиваль колядок, зимових звичаїв та обрядів українців – 33 роки безперервності та культурної ідентичності

(Продовження із 1 стор.)

культурних заходів. Водночас він підтвердив, що Румунія залишається прикладом передової практики у сфері захисту й просування прав національних меншин.

Особливим моментом фестивалю став виступ групи колядників Марамурської філії СУР, до складу якої увійшли члени комітету філії, працівники, голови місцевих організацій та представники Союзу українців Румунії в органах місцевого самоврядування. Вони виконали на сцені автентичну українську колядку «У Вифлеємі новина».

Протягом вечора на сцені виступили ансамблі та колективи з Марамурешу, Сучави, Тіміша, Караш-Северіна, Арада, Сату-Маре, Клужа, Ясс, Ботошан, Тульчі та Бухареста, а також гості із Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей України, які представили автентичні колядки, звичаї та традиції, притаманні їхнім регіонам.

Великою популярністю серед глядачів користувалися стенди з традиційними українськими стравами, підготовлені громадами з різних регіонів Румунії та України, які яскраво продемонстрували гастрономічне й культурне розмаїття українців.

Своїм масштабом і глибоким змістовним посланням Міжнародний фестиваль колядок, зимових звичаїв та обрядів українців щороку підтверджує важливу роль Союзу українців Румунії та його Марамурської філії у просуванні української культурної ідентичності, між культурного діалогу та солідарності. Водночас фестиваль є справжньою платформою для утвердження зимових традицій і зміцнення зв'язків між українськими громадами Румунії та за її межами, посилюючи статус Марамурського повіту як важливого центру мультикультуралізму в Румунії. В сучасному регіональному контексті цей захід набуває також потужного виміру солідарності, стаючи простором зустрічі, спадкоємності традицій і моральної підтримки для всієї української спільноти.

Робочі зустрічі для зміцнення освіти українською мовою в Марамуреші

(Продовження із 4 стор.)

вивчення рідної мови, що сприятиме підготовці майбутніх фахівців. З огляду на різноманіття можливостей на сучасному ринку праці, підготовка молоді, яка володіє рідною мовою, була визначена як стратегічно важливий напрям розвитку громади.

Однією з ключових тем стало визначення найбільш ефективних способів, за допомогою яких Союз українців Румунії може бути ще ближчим до учнів у повіті. Окрім уже наявних програм – значних премій у конкурсах, логістичної підтримки перевезень між населеними пунктами, можливостей проживання в приміщеннях СУР для учнів з інших районів та працевлаштування в структурах Союзу – обговорювалися нові форми підтримки молоді. Вони спрямовані на стимулювання інтересу до української мови, залучення учнів до проектів громади та супровід їхнього освітнього шляху відповідно до потреб, визначених спільно з керівництвом навчальних закладів.

Окрему увагу було приділено розширенню програм підготовки вчителів української мови як рідної через участь у Національних нарадах, які щороку організовує Союз українців Румунії, а також через розвиток обміну досвідом із викладачами та університетськими фахівцями з України. Це має сприяти оновленню педагогічних методів і зміцненню навчальної бази.

Крім того, було розглянуто календар майбутніх освітніх і культурних заходів у партнерстві з українськими школами повіту та напрямки вдосконалення освітніх ресурсів, зокрема оновлення підручників і допоміжних матеріалів.

Микола-Мирослав Петрецький висловив подяку директорам та їхнім заступникам за відкритість і професіоналізм, з якими вони долучилися до зустрічей, а також за багаторічну співпрацю, що розвивалася впродовж останніх років. Завдяки активності керівництва шкіл і зусиллям педагогічних колективів освіта українською мовою в Марамуреші отримала відчутний імпульс.

Він висловив переконання, що завдяки цій міцній співпраці й надалі вдасться реалізовувати важливі для учнів проекти, зміцнювати мовну та культурну ідентичність і підтримувати освіту рідною мовою як фундаментальну опору української громади в Румунії.

Зустрічі стали конструктивною платформою для аналізу актуальних проблем і визначення конкретних проектів, які плануються реалізувати найближчим часом.

У поїзді Миколу-Мирослава Петрецького супроводжували шкільна інспекторка у справах української меншини Марамурського повітового інспекторату Анжеліка Мікулайчук, перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, заступник голови СУР Іван Рекало, голова Марамурської філії Мирослав Петрецький, голова місцевої організації СУР у Полянках Сергій Стуляник, адміністратор організації Михайло Мачока, представник СУР у Полянській народній раді Іван Оанча, Константін Маня, представник СУР у народній раді с. Репедя, голова місцевої організації у Рускові Пінтя Марічук, секретар організації Ана Коржук та радник СУР Фабіан Попович.

Джерело: www.uur.ro

МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗІУМ «РУМУНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»

Союз українців Румунії, Сату-Марська філія СУР та Сату-Марський повітовий музей оголошують про проведення міжнародного симпозиуму «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність», який відбувся, уже втринадцяте, 28–29 листопада 2025 року в Сату-Марському повітовому музеї.

Захід об'єднав в престижному науковому середовищі істориків, археологів, етнологів, лінгвістів, соціологів, політологів, фахівців із міжнародних відносин та інших представників академічної спільноти з Румунії, України та Словаччини, продовжуючи зміцнювати багаторічну співпрацю між Союзом українців Румунії та Сату-Марським повітовим музеєм.

Понад 25 років партнерства між румунськими й українськими дослідниками сприяє зближенню двох народів, історичні шляхи яких неодноразово перетиналися. Від першого наукового форуму, що відбувся в листопаді 1998 року, і до сьогодні ця платформа діалогу сприяє відчутному поступу в науковій та освітній сферах, зміцнює інституційні зв'язки та відкриває нові напрями досліджень.

Матеріали, представлені на симпозиумі, охоплювали широкий спектр тем із акцентом на спільну історію та розвиток румунсько-українських відносин, транскордонні питання та регіональну співпрацю, соціально-економічні й етнокультурні аспекти, а також законодавчі, геополітичні та міжнародні виміри взаємодії між Україною та Румунією.

Ці наукові дослідження стали черговим кроком у ґрунтовному вивченні історичних, політичних і культурних зв'язків між двома дружніми дер-

жавами, надаючи новий імпульс для проєктів і наукових здобутків. Кожен симпозиум та видання однойменного збірника відкривають нові імена в науці, стимулюють міждисциплінарні підходи, привертають увагу до менш досліджених тем і вводять у науковий обіг нові факти, що уточнюють і доповнюють уявлення про суспільство минулого й сучасності.

Важливою складовою симпозиуму є участь місцевих і регіональних органів влади обох країн. Їхнє залучення дає можливість розширити бачення викликів і можливостей, пов'язаних із духовним, економічним та культурним розвитком регіонів, які вони представляють. У цьому контексті окреслюються нові перспективи для співпраці й транскордонних проєктів, що можуть мати відчутний вплив на громади Румунії та України.

Цей важливий для наукової та транскордонної співпраці захід став можливим завдяки фінансовій підтримці Союзу українців Румунії.

Джерело: www.uur.ro

ВІДКРИТТЯ НОВОГО ПРИМІЩЕННЯ МІСЦЕВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУР У БИСТРОМУ

12 січня Марамороська філія Союзу українців Румунії разом з українською громадою Бистрого відзначили справді важливу подію – відкриття нового приміщення місцевої організації СУР у цьому населеному пункті. З цієї нагоди голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький зазначив, що цей момент має особливе значення, адже є втіленням давньої мрії місцевої української громади, яка відтепер отримала власний простір для культурних, організаційних і громадських заходів, місце для зустрічей, діалогу та збереження своєї ідентичності.

Микола-Мирослав Петрецький із задоволенням взяв участь у цьому заході разом із колегами з керівництва Союзу українців Румунії, членами Ради СУР і Комітету Марамороської філії, представниками СУР з різних регіонів країни, а також численними членами місцевої громади. Відкриття осередку СУР у Бистромі він назвав ще одним важливим здобутком Марамороської філії на початку року та переконливим підтвердженням її активної діяльності й спроможності підтримувати українські громади повіту.

Крім того, напередодні офіційного відкриття саме в цьому приміщенні відбулося перше у 2026 році засідання Ради Союзу українців Румунії, яке очолив голова СУР. Вибір

Бистрого для проведення засідання, за його словами, підкреслює значущість цієї громади для Союзу та для всієї української спільноти Румунії.

Захід розпочався з молитовного чину та освячення приміщення, яке звершив отець Віорел Бротней. Голова СУР висловив йому щирі вдячності за духовно наснажену й зворушливу службу, наголосивши, що церква була і залишається фундаментальним стовпом української ідентичності, а роль священника у збереженні віри, моральних цінностей і духовної спадщини громади Бистрого є надзвичайно важливою. Він також запевнив отця Віорела Бротнея у повній підтримці та постійній допомозі з боку СУР, під-

кресливши, що партнерство між церквою, громадою та Союзом є запорукою здорового й сталого розвитку.

Створення цього осередку, за словами Миколи-Мирослава Петрецького, стало результатом спільної наполегливої праці та злагоджених колективних зусиль. Він подякував колегам з Ради СУР за підтримку проєкту й довіру, а також Марамороській філії СУР, яка вкотре продемонструвала згуртованість і солідарність. Особливу подяку отримала місцева організація СУР у Бистромі на чолі з Лучікою Нан, за активної участі Ірини Йордекяну та інших членів місцевого бюро, які змогли мобілізувати громаду та довести, що наполегливість навіть у непростих умовах приносить вагомий результат.

Цим кроком Союз українців Румунії, як підкреслив його голова, відзначає важливу віху в житті української громади Бистрого, зміцнюючи свою присутність на місцевому рівні та підтверджуючи незмінну відданість справі збереження української ідентичності, мови, культури й традицій. Він висловив переконання, що нове приміщення стане справжнім осередком громади та прикладом доброї практики для інших місцевих організацій.

Джерело: www.uur.ro

ФОРУМ УКРАЇНЦІВ СХІДНОЇ ЄВРОПИ: ЗМІЦНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД ТА СОЛІДАРНІСТЬ З УКРАЇНОЮ

Форум українців Східної Європи, організований Світовим Конгресом Українців 12–14 грудня в Українському народному домі в Перемишлі, Польща, охопив низку робочих сесій, які Микола-Мирослав Петрецький очолив як віцепрезидент SKU в Східній Європі. Порядок денний дня було структуровано у кілька тематичних панелей, присвячених регіональній співпраці, підтримці України та зміцненню українських громад у Європі.

Перша панель – «Війна, стійкість і правда: допомога Україні та інформаційна боротьба», була зосереджена на необхідності єдності та координації українських громад в умовах війни, практичній підтримці Збройних Сил України, допомозі біженцям, протидії російській пропаганді та дезінформації, а також на формуванні позитивного міжнародного іміджу України.

Друга панель – «Європейське українство й Україна: партнерство, вплив, майбутнє», була присвячена ролі українських громад у Європі як стратегічного партнера України. У центрі уваги перебували питання адвокації, легітимного політичного впливу в державах проживання та взаємодії з українськими інституціями в контексті європейського й євроатлантичного курсу України.

Микола-Мирослав Петрецький модерував третю панель – «Українські громади Східної Європи: виклики, можливості, співпраця», за участю Богдана Райчинця, президента Європейського Конгресу Українців, Дмитра Лекарцева, президента Національного Конгресу Українців Молдови, отця Сергія Сіренка, капелана Православної Церкви України у Варшаві, Мирослава Скірки, голови Об'єднання Українців Польщі, Ярослави Хортяні, голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій і Товариства української культури, а також Григорія Купріяновича, голови Українського товариства у Польщі.

Під час цієї панелі дискусія зосередилася на різноманітності українських громад Східної Європи – автохтонних, мігрантських і біженських, що сформувалися внаслідок переміщення українців після початку війни, зокрема на нових формах самоорганізації, які виникли в цьому контексті. Було проаналізовано виклики, пов'язані з інтеграцією, ризиками асиміляції, збереженням української мови, культури та ідентичності, а також окреслено можливості для регіональної співпраці та зміцнення громадського й громадянського лідерства.

Окремий акцент було зроблено на ролі українських громад у впливі на державну політику країн проживання, їхній участі в суспільному житті та необхідності координації зусиль на регіональному рівні. У цьому контексті було підкреслено роль Союзу українців Румунії у підтримці розвит-

ку української громади в Республіці Молдова через інституційне партнерство, обмін досвідом, освітні проекти та сприяння транскордонному співробітництву, що зміцнює європейський курс цієї країни.

Микола-Мирослав Петрецький відзначив, що такі форуми створюють важливу основу для обміну досвідом, кращими практиками та спільними баченнями, сприяючи формуванню міцної регіональної мережі. Водночас він підкреслив, що щодо автохтонних українських громад у Європі та світі постійно наводиться приклад румунської моделі взаємовідносин з національними меншинами та захисту їхніх прав, яка вже понад 35 років демонструє свою функціональність та ефективність.

Голова СУР також зазначив, що Румунія має дієву систему підтримки та постійного діалогу з румунськими громадами за кордоном, а цей інституційний досвід є цінним прикладом для інших держав, які прагнуть уникнути труднощів і прискорити процеси інтеграції та соціальної згуртованості.

День завершився четвертою панеллю – «Освіта як стратегічна інвестиція у майбутнє українства», присвяченою українській школі в діаспорі, мовній ідентичності та цифровій освіті, а також п'ятою панеллю – «Молодь як сила українського руху за кордоном», зосередженою на вихованні молодих лідерів у діаспорі, аналізі викликів і нових форматів молодіжного лідерства, освіті через цінності, культуру та духовність. Завершальним акордом суботи став благодійний вечір на підтримку Єдиного збору.

Джерело: www.uur.ro

«Буковина – єдність у різноманітності»

День національних меншин став нагодою для радості та задоволення для всіх учасників симпозиуму «Буковина – єдність у різноманітності», який відбувся 16 грудня 2025 року у Сучаві під егідою Префектури Сучавського повіту.

Захід зібрав представників національних меншин Сучавського повіту, місцевих та повітових державних адміністрацій, освітньої та культурної сфери, а також інших установ та організацій, які активно залучені до просування міжетнічного діалогу, взаємної поваги та соціальної згуртованості.

Завдяки тематиці та різноманітності учасників симпозиуму підкреслив важливу роль мирного співіснування та співпраці між етнічними громадами, які визначають мультикультурну ідентичність Буковини.

Українську меншину представляв Ілля Саучук, голова Сучавської філії Союзу українців Румунії, а о. Михайло Кобзюк брав участь у якості єпархіального радника в рамках Бюро з питань відносин з меншинами Архієпископії Сучави

та Радівців. Також на заході були присутні представники польської, ромської, італійської, німецької, єврейської, вірменської, липованської та мадярської меншин, що підкреслило мультикультурний характер Сучавського повіту.

У заході взяли участь голова Сучавської обласної ради Георге Шолдан та префект Сучавського повіту Траян Андронакі, які виступили з промовами на підтримку міжкультурного діалогу та висловили вдячність за внесок національних меншин у гармонійний розвиток місцевої громади.

Програма симпозиуму включала: виступи представників етнічних спільнот Сучавського повіту; презентації внеску національних меншин в історичну та культурну ідентичність регіону Буковина; дискусії щодо спільних проектів та можливостей міжінституційної співпраці;

Захід завершився художніми виступами вокального гурту «Надія» під керівництвом викладачки Лоредани Миндріштяну, який представляв українську меншину, ансамблю «Солончанка» польської меншини та художнього гурту школи з Долини Молдови, що належить до ромської меншини.

Джерело: www.uur.ro

Концерт різдвяних колядок, пісень та поезій у Бухаресті

Бухарестська філія Союзу українців Румунії організувала перший захід цього року – Концерт різдвяних колядок, пісень і віршів. Взяли участь члени та прихильники філії, українські переселенці, а також гості. Всі мали можливість провести разом кілька гарних годин, відчутти радість зимових свят, поділитися спогадами про Різдво, традиціями та слухати чудові колядки, пісні і вірші, а також колядувати разом з виконавцями і спілкуватися між собою.

Основною ціллю концерту є збереження та продовження різдвяних традицій, що відіграє ключову роль у підтримці культурної ідентичності та зміцненні зв'язків між поколіннями. Лунали українські та румунські колядки та щедрівки, давні та сучасні, а також обробки у виконанні членів українського театру «Фаворит» переселенців з України, Анни Зечу та дітей теж з України, сопрано Александри Попеску від Бухарестського будинку культури студентів. З віршами на відповідну тему виступили голова Бухарестської філії СУРу Михайло Трайста, члени гурту «Едельвейс Поезіс», Анна Зечу та Інгрід Андрада Маран. Зачарувала присутніх своїм виступом на скрипці й Сара Меделіна Жікман, яка зіграла три колядки.

У своєму виступі голова Бухарестської філії СУРу Михайло Трайста говорив про різдвяні традиції, про свої спогади з рідного Марамуреша, пов'язані з Різдвом, про власні вірші на зимову тему, які були покладені на музику і виконуються співаками та вокальними гуртками. Концерт різдвяних колядок, пісень та віршів у Бухаресті користувався великим успіхом. Михайло Трайста: «Було дуже багато людей в залі. На наші заходи приходять багато людей, тому що у нас відбуваються цікаві культурні заходи, у тому числі літстудії. Багато з них є актори, поети, прозаїки, драматурги, співаки. Їм цікаво дізнатися більше про українську культуру та про все, що пов'язано з Україною. Теж у приміщенні СУРу вони мають можливість виступати з власними творами. Багато з них є членами прихильниками СУРу.»

Валентина Кравець, членка українського театру «Фаворит», переселенка з України, дуже вдячна, що має можливість брати участь у заходах СУРу: «Наш театр Фаворит дуже вдячний за те що у приміщенні СУРу та з керівниками СУРу, з людьми, які тут працюють, ми знайшли спільну мову, ми дуже вдячні за те, що можемо тут репетирувати наші виступи. Наш театр має можливість також тут виступати.

Нас запрошують на різні концерти. І ми беремо активну участь також у фестивалях, спілкуємося з людьми. Ми дуже задоволені тим, що СУР дає нам таку можливість. Сьогодні лунали чудові колядки, але ми також готуємось до наступних вистав, де теж будемо співати наші колядки, такі як: Добрий вечір тобі, пане господарю, Ангелята, Любимо Україну, Діва Марія. Наші колядки це наші коріння, це ваші коріння і ми раді, що ми разом. Дякую Богові, дякую Румунії. Тепер моє найулюбленіше місто у світі Бухарест.»

Анна Зечу, мати п'ятерьох дітей прибула до Бухареста з Одеси після початку війни в Україні. Тут вони часто беруть участь у заходах, організованих Бухарестською філією СУРу й виступають з чудовими піснями, колядками і віршами. Анна Зечу вдячна Богові, що Він їх направив саме у місто Бухарест: «Нам тут дуже подобається, оскільки ми маємо можливість тут не відірватись від своїх традицій, від своїх звичаїв на Різдво, колядувати. У нас така музична родина і ми співаємо колядки кожного року, а тут, в приміщенні Бухарестської філії Союзу українців Румунії, ми також виступаємо кожного року на концерті. Сьогодні ми співали наступні колядки: Вставай, господарю, У Вифлеємі днесь Марія та Пречистая Діва з репертуару відомого львівського ансамблю «Пікардійська Терція». Взагалі, нам дуже подобається тут, бо нас підтримують, і ми відчуваємо себе не на чужині, тут ми як рідні, як свої. Дуже дякуємо за все і ми раді, що сьогодні ми тут з вами.»

13-річна Сара Меделіна Жікман прекрасно грала на скрипці три колядки: «Сьогодні я зіграла на скрипці колядки «Сус ла поарта Раюлуй»; «О, че весте мінувате» та «Ноапте де віс». Концерт колядок був чудовим. Мені дуже сподобалося, як виступили пані та діти, які колядували українською мовою. Я граю на скрипці вже три роки. Моє бажання виступати на сценах та радувати публіку.»

Чечілія Маран, адвокатка і письменниця, близька подруга українців Бухарестської філії Союзу українців Румунії, поділилася своїми враженнями від участі у Концерті різдвяних колядок, пісень і віршів: «Я дуже рада знову святкувати велике свято Різдва, сьогодні разом із моїми дорогими друзями як етнічними українцями з Румунії, так і українцями з України, які приїхали до Бухареста через війну, яка триває вже 4 роки і яка, сподіваємось, закінчиться якнайшвидше. Мене дуже вразила українська родина, мати зі своїми дітьми, які надзвичайно виступили. Я бачила, як ці діточки вирости, бо минули чотири роки, відколи вони з нами. Я з величезною радістю слухала їх яскравий гармонійний виступ. Всі присутні з великою радістю брали участь у заході, зробивши свій внесок у святкування Різдва. Я колядувала разом зі моєю дочкою, яка також декламувала свої вірші. Як завжди, Михайло Трайста порадував нас своїми особливими віршами. Я в захваті від цього концерту.»

Христина ШТИРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото авторки

«Марафон колядок» у Ботошанах

У грудні минулого року Ботошанська філія Союзу українців Румунії провела масштабну культурну програму під назвою «Марафон колядок», серію заходів, присвячених просуванню українських різдвяних традицій та зміцненню зв'язків між громадами.

Ініціативу координували Віктор Семчук, голова Ботошанська філії СУР, та Клаудія Гринчук, шкільний інспектор для української меншини, за підтримки членів громади, дітей та ансамблю «Весна» місцевої організації села Рогожешти. Репетиції відбувалися в приміщенні філії, а потім групи колядників вирушили місцевими маршрутами, сповіщаючи про Різдво Христове.

Особливо зворушливим моментом стала участь членів СУР, групи колядників та етнічних українців у Службі вшанування архієпископа Степана, яка відбулася 27 грудня у церкві парафії с. Рогожешти. Після Святої Літургії, отець парафіяльний Іоан Рус, постійний партнер СУР, представив коротку історію Свята Різдва Господнього та життя архієпископа Степана, а потім надав слово шкільному інспектору Клаудії Гринчук та групі колядників.

Захід зібрав членів СУР з сіл Киндешти, та Рогожешти, місцевих народних майстрів, серед яких Родіка Джуранюк, під «парасолькою тради-

(Продовження на 9 стор.)

Колядка - це обрядова пісня зимового циклу. Коріння традиції співати колядки сягає ще з язичницьких часів, це так звані світські колядки. Дослідники вважають, що сама назва «колядка» походить від імені бога Коляди, день якого відзначали наприкінці грудня (день народження нового сонця). З приходом християнства, колядки перетворились у народні гімни, які несуть добру звістку про народження Ісуса Христа.

Українські колядки заведено співати у Святвечір після сходження першої зірки та у наступні різдвяні дні. Колядники ходять селом чи містом та дарують добрий настрій, радість, надію... Колядка це не просто пісня, вона містить сильний месаж який радує душу колядників та господарів, яким присвячується.

Символ релігійних колядок це ясна зірка, яка сповіщає народження Сина Божого: **«Нова радість стала, яка не бувала, / Над вертепом зірка ясна світлом засіяла.»** Колядники теплими словами звертаються то Всевишнього із проханням: **«— Ой ти, Царю, Царю, небесний Владарю, / Даруй літа щасливії цього дому господарю.»** Таким чином колядування перетворюється у хвилюючий душевний момент, а лагідне слово торкається душі людини і зворушує та заспокоює, подає надію ... **« У мирі прожити і Тебе просити / Щоби дав нам у царствім Твоїм вовік віків жити.»**

Іх давніх-давен дідусі передають онукам цінний душевний скарб – колядку, а це голос рідного, який з'єднує сім'ю, родину, село чи меншину. Також у школі продовжується засвоєння

У світі українських колядок

колядок, сучасних і давніх, щоб учні збагатили досвід щодо світу колядок. Учнім потрібно пояснити походження і роль колядки, розказати про зміст тексту, обговорити месаж колядки та використати її повчальний характер.

Таким чином, у балківській школі відбулися два виховні заходи, в яких українська колядка пролунала словами молитви до Небесного престолу і надіюся знайшла відгук у дитячих душах, молодих паростках української меншини, що нестимуть у майбутнє голос рідного слова, віру і традиції.

9-го грудня відбувся кружок викладачів української мови, і після тематичного уроку під заголовком «У світі українських колядок» переплелися дитячі ніжні голоси із співучими голосами викладачів, щоб повідомити цінний дар, який кожна людина отримує на Різдво, коли **«Бог предвічний народився,... / Щоб спасти люд свій весь...»**

18-го грудня, в День національних меншин ми виступили на рівні школи з українськими колядками, які дарують стільки душевної радості... **«Радуйтеся всі люди / Радість з неба нам буде / Веселая нам новина / Породила Діва Сина / Марія, Марія, Марія...»**

Колядка зігріває душу дитячими радісними голосами, їхніми очима сповненими веселості та любові, щирими усмішками. За цінний божий дар... **« Слава Богу! » – заспіваймо, / Честь Сину Божому / Господеві нашому – Поклін віддаймо.»**

Анка МАЙДАНЮК-ШТЮБІАНУ

Фото авторки

«Марафон колядок» у Ботошанах

(Продовження із 8 стор.)

ційного колядування» в церкві з престольним святом «Різдва Богородиці». Атмосфера спільності продовжилася в домівці СУР у Рогожештах, де сурівці, включаючи дітей, зустрілися з біженцями з України, співали колядки і ділилися спогадами.

День продовжився зворушливою зустріччю громади села Синівці, на запрошення місцевого депутата Віорела Чуботару, в центрі села Михайлени. Громада з Синівців, голосом Рамони Гринчук, запросила ансамбль «Весна» заспівати колядки в місцевій церкві 6 січня 2026 року разом із отцем Юліаном Іваничуком, продовжуючи традицію колядок, що передається з покоління в покоління.

Пастор Іоан Рус приєднався до групи колядників протягом усього післяобіддя, благословивши колядників і братську трапезу та висловивши бажання розвивати нові спільні проекти з СУР. Колядка стала, таким чином, сполучною ланкою між громадами Рогожешт, Киндешт,

Синівців та Михайлен, об'єднавши віруючих з цих населених пунктів.

Важливу роль відіграли також учні, які вивчають українську мову та літературу, під керівництвом вчительок Юліани Ватаманюк та Косміни Майданюк. Разом з ансамблем «Весна» вони брали участь у святкуваннях у населених пунктах, де вивчають рідну мову, відвідали місцеві адміністрації громад Киндешти та Михайлени, брали участь у різних міжповітових проєктах і конкурсах, у фестивалі колядок, організованому в Сереті, повіту Сучава, акції, покликане продемонструвати, що українці з Ботошанського повіту, хоча їх чисельність менша, ніж в інших повітах, свято зберігають традиції своїх предків.

У період з 2 по 24 грудня 2025 року відбувся міжобласний освітній проєкт «Чарівний світ Різдва» – IV випуск, реалізований у партнерстві шкільних закладів Ботошанського та Сучавського повітів, а саме між школою с. Калинешти Купаренка, Шербівців Петру Мушат із Серету, школою Байнець та школою «Марія Енеску Космович» з Михайлен, за підтримки Сучавської та

Ботшанської філії Союзу українців Румунії.

Конкурс залучив учнів підготовчих, початкових та гімназійних класів і був розділений на чотири секції: літературна творчість, декламація віршів, образотворче мистецтво та виготовлення вітальних листівок на тему символів українців, щоб відзначати зимові свята, а також вокальне виконання колядок.

Також 19 грудня 2025 року Ботошанська філія СУР взяла участь у Фестивалі українських колядок, організованому в Сереті.

З 22 по 27 грудня 2025 року у домівці СУР у Рогожештах відбулося чимало зустрічей, присвячених колядкам, які мали на меті надати приклади передової практики для молодого покоління, полегшити спілкування між членами громади та організувати групи колядників, які б сповіщали про Різдво Христове в повіті та за його межами. Зустрічі були організовані з ініціативи шкільного інспектора Клаудії Гринчук та голови Ботошанської філії СУР Віктора Семчука.

Джерело: www.uur.ro

Привітання з нагоди зимових свят

СИЛА УКРАЇНСЬКОГО СВІТУ: РІЗДВЯНЕ ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА СКУ

Дорогі друзі!

Щиро вітаю вас із Різдвом Христовим та Новим роком! Бажаю вам і вашим рідним міцного здоров'я, щастя та успіхів у 2026 році.

У новому році, як ніколи раніше, нам важливо бути єдиними, щоб забезпечити перемогу України та поразку Росії. Сила українського світу – наша найпотужніша зброя у цій боротьбі.

Кожен із нас, як частина великого українського світу, відіграє важливу роль — долучаючись, підтримуючи та підсилюючи зусилля України у відбудові та досягненні тривалого миру.

Сьогодні народ України мужньо й активно захищає нашу спільну Батьківщину. У 2026 році для всіх нас важливо посилити світове українство, об'єднатися та підтримати відбудову України і її перемогу.

2026 рік – це Рік української єдності. Я щиро прошу вас бути щедрими та підтримати Світовий Конгрес українців у нашій спільній справі — розбудові потужної глобальної української спільноти, забезпеченні перемоги України, її відбудови та утвердженні справедливого й тривалого миру для українського народу.

Ваша підтримка має вагоме значення. Кожен внесок посилює голос України у світі, зміцнює нашу адвокаційну діяльність і наближає нас до спільної перемоги. Будь ласка, приєднуйтеся до нашої місії.

Христос Рождається!

Павло ГРОД, Президент Світового Конгресу Українців

З НАГОДИ РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИХ СВЯТ ВИСЛОВЛЮЮ ЩІРІ ВІТАННЯ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ!

Щиро дякую за послідовну та відповідальну спільну працю на благо українців за кордоном, вагомий внесок у зміцнення єдності громади та всебічну підтримку України.

Бажаю миру, стабільності й добробуту; а також подальшого зміцнення згуртованості української громади. Нехай святковий період сприятиме утвердженню родинних цінностей і взаємної підтримки.

Нехай Новий рік стане роком успішної реалізації важливих ініціатив, відчутних результатів спільної праці та консолідації українців Румунії навколо спільних цінностей і стратегічних цілей.

З повагою

**надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Молдова
Паун РОГОВЕЙ**

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПАНЕ ГОЛОВО!

Від імені Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) та від мене особисто дозвольте вкотре висловити глибоку повагу до Вас і привітати з різдвяними та новорічними святами!

Ми щиро дякуємо Вам за вірну дружбу, надійне партнерство та послідовну підтримку, які Ви демонструєте в непростий для України час. Ваша відкритість до співпраці є надзвичайно важливою для нас.

Переконаний, що у 2026 році наше успішне багаторічне співробітництво й надалі розвиватиметься, сприятиме реалізації нових спільних задумів, ініціатив і проєктів та зміцненню дружніх відносин

У ці святкові зимові дні, що наповнюють дім радістю, теплом і затишком, а серця – вірою у краще майбутнє, бажаю Вам і Вашій родині міцного здоров'я, щастя, достатку, добра та натхнення на нові вагомі здобутки.

З особливою вдячністю за наше плідну співпрацю, дружні та толерантні взаємини, ініціативність у реалізації спільних проєктів, а також особистий внесок у розвиток українсько-румунських взаємин.

Руслан ЗАПАРАНЮК

**Голова Чернівецької обласної державної
адміністрації (начальник Чернівецької обласної військової адміністрації)**

* * *

Наближається Різдво Христове та Новий рік.

Щирі бажання вам світлого та спокійного Різдва, щасливого переможного Нового року!

Здоров'я вам та вашим рідним, любові та злагоди родинам.

Шануймося і єднаймося!

**Від імені Конгресу українців Естонії
Віра КОНИК, голова**

Любі друзі,

від імені Управи **«Європейського Конгресу Українців»** бажаємо Вам сили, здоров'я, всього якнайкращого, і міцного зав'язання у підтримці України!

До зустрічі у 2026 р.
З повагою,

**Віктор БАНДУРЧИН, секретар
Богдан РАЙЧИНЕЦЬ, голова**

Любі друзі,

2025 рік був сповнений викликів і болю, але водночас єдності, солідарності та важливих спільних кроків.

Наші різдвяні вітання та побажання на прийдешній рік ви знайдете в доданому листі.

Бажаємо вам мирних свят, міцного здоров'я та надії у новому 2026 році. Дякуємо за плідну співпрацю. Разом до Перемоги!

З різдвяними вітаннями

Катерина МАТЕЙ

Секретаріат

Від імені правління Об'єднання українських організацій у Німеччині

**ДОРОГІ УКРАЇНЦІ Й УКРАЇНКИ В УКРАЇНІ ТА
У ВСЬОМУ СВІТІ!
ДОРОГІ РОДИНИ, ДРУЗІ, ПОСЕСТРИ Й
ПОБРАТИМИ!**

Світова **Федерація Українських Жіночих** Організацій щиро вітає вас і ваші родини зі світлим святом Різдва Христового та Новим роком!

Різдво – це час тиші й надії. Час, коли за Святвечірнім столом ми подумки збираємо разом усю нашу велику українську родину – тих, хто поруч, і тих, кого розділяють кілометри, кордони й війна. Це мить, коли в кожній оселі хочеться тепла й затишку, коли у вікнах світяться свічки, а серця зігріває віра.

Нехай у ці різдвяні дні над нами сяє мирна зоря, нехай у домішках лунає дитячий сміх, а в душах живе спокій і надія. Нехай народження Христа принесе розраду тим, хто втратив, силу тим, хто втомився, і світло тим, хто нині проходить крізь темні часи.

З особливою вдячністю й теплотою серця ми звертаємося до наших подруг – жінок, які сьогодні захищають українську землю на фронті, лікують поранених у шпиталях, плетуть маскувальні сітки, волонтерять і щодня, часто непомітно для світу, допомагають Україні подолати знівисного ворога.

Саме на плечі жінок ліг важкий тягар війни: працювати під ворожими обстрілами, виховувати дітей, піклуватися про немічних, тримати родини разом і водночас підтримувати фронт. У цій щоденній тиші подвигу – незламна сила української жінки.

Українки з мережі СФУЖО всією душею вболівають за долю Української держави і діють там, де їхній голос і присутність потрібні найбільше: організовують та беруть участь у протестах проти російської агресії, у заходах на підтримку повернення полонених і насильно вивезених до Росії цивільних та дітей; ініціюють збори коштів на потреби Збройних Сил України, допомогу постраждалим і підтримку українських вимушених переселенців у різних країнах світу.

Водночас усі українці – в Україні й поза її межами – залишаються єдиною родиною, об'єднаною любов'ю до Батьківщини, вірою та відповідальністю одне за одного.

У це світле Різдво бажаємо кожній родині миру в серці, тепла в домі та світла на життєвому шляху. Нехай віра в Бога, любов одне до одного і впевненість у Перемозі ведуть нас крізь усі випробування. Світлого, благословенного Різдва Христового!

**Христос народився!
Славимо Його!**

Міжкультурна освіта в школах Сучавського повіту

Буковина здавна утвердилася як багатонаціональний, багатокультурний і багатоконфесійний простір, у якому різні етнічні спільноти жили та розвивалися в умовах взаємоповаги й порозуміння, формуючи унікальну регіональну ідентичність. Розташована на перехресті важливих торговельних і культурних шляхів, Буковина протягом століть була місцем зустрічі різних народів, традицій і систем цінностей.

Історично регіон до 1775 року входив до складу Молдавського князівства, після чого був приєднаний до Габсбурзької імперії. Саме в період австрійського правління (1775–1918) відбулося активне заселення краю представниками різних етносів, що відповідало імперській політиці заохочення економічного розвитку та культурного різноманіття. Поряд із румунським населенням у Буковині проживали українці, німці, євреї, поляки, угорці, вірмени, липовани та роми, кожна громада зберігаючи власну мову, традиції й релігію. Визначальною рисою регіону стала мирна співпраця між цими спільнотами, заснована на толерантності, взаємній повазі та спільному житті.

У цьому контексті 18 грудня – День національних меншин – має особливе значення. Ця дата присвячена визнанню та захисту прав осіб, які належать до національних меншин, а також підкреслює цінність культурного, мовного, релігійного й етнічного розмаїття як складової демократичного суспільства. День національних меншин наголошує на принципах рівності, недискримінації та міжкультурного діалогу –

основоположних засадах сучасної європейської спільноти. З цієї нагоди низка навчальних закладів повіту Сучава організувала освітні та культурні заходи, які наповнили шкільне життя яскравими емоціями, творчістю та радістю.

У Національному сучавському коледжі ім. Міхая Емінеску в актовій залі закладу відбувся захід, при-

свячений етнічному різноманіттю та міжкультурному діалогу, організований під керівництвом директора Сільвії-Коріни Нуцу. Під час зустрічі обговорювалася роль національних меншин в історії та культурі Румунії. Учні працювали в командах над створенням тематичних презентацій PowerPoint під керівництвом Данієла Гринчука та вчительки Делії Мартиняк. Завершальним і надзвичайно зворушливим акордом заходу став різдвяний концерт – колядки українською мовою у виконанні учнів, які вивчають цю мову.

Також з нагоди Дня національних меншин гімназійна радівецька школа «Богдан Воде» у партнерстві з Сучавською філією організувала XV випуск традиційного заходу, присвяченого меншинам Буковини. Ця подія стала знаком пошани та визнання культурної спадщини етнічних громад регіону. Захід проходив у приміщенні школи та складався з двох частин: мистецької програми та кулінарної виставки.

Художню частину підготували учні гімназійної школи «Богдан

Воде» разом зі своїми вчителями. Юні виконавці представили танці. Справжньою окрасою свята стали виступи танцювального ансамблю «Червона калина» з села Негостина під керівництвом хореографа Александру Букі, який продемонстрував українські народні танці на високому професійному рівні.

Особливого значення події надала участь представників румунської меншини з України. Делегація вчителів ліцею «Димка» з Чернівецької області, на чолі із заступником директора Оленою Світик, стала прикладом зміцнення транскордонних освітніх і культурних зв'язків.

Після завершення мистецької програми в просторому холі школи було організовано кулінарну виставку традиційних страв, які приємно вразили учасників заходу. Страви були приготовлені та представлені Йорі Фінкелем, представником європейської громади Радівців, який уже багато років поспіль долучається до цього святкування.

На освітньому рівні відзначення Дня національних меншин стало підтвердженням ролі школи як простору різноманіття, солідарності та виховання поколінь, здатних жити й співпрацювати в багатокультурному суспільстві. Головною метою шкільних заходів, присвячених цій даті, є формування в учнів поваги до різноманіття, ознайомлення з традиціями, мовами й культурними цінностями різних етнічних спільнот, а також заохочення до гармонійного співжиття та міжкультурного діалогу.

Делія МАРТИНЯК

Фото авторки

МАГІЯ АНДРІЇВСЬКИХ ВЕЧОРНИЦЬ В СЕЛІ КАЛИНЕШТИ КУПАРЕНКА

У затишних стінах школи села Калинешти-Купаренка, де голоси дітей завжди звучать особливо лунко, панувала справжня передандріївська магія. Під керівництвом учительки Лоредани Миндрештеану учні зібралися на особливий захід – «Вечорниці Св. Андрія», щоб торкнутися давніх традицій, відчути силу обрядів та збагатитися спадщиною, яку носять у серці їхні родини.

У класі, де тремтіло світло свічок та пахло ароматним чаєм, звучали щирий сміх і захоплені вигуки. Діти принесли свої власні роботи, хтось – малюнки, інші – есе чи маленькі дослідницькі проекти. Та найцікавішою стала їхня спільна праця – великий плакат, на якому учні розкрили традиції й забобони, пов'язані з передоднем Святого Андрія.

Вони порівнювали українські й румунські звичаї, уважно придивлялися до їхніх коренів. Перед очима школярів постала спільна картина двох культур: схожа в духовності, відмінна в деталях, але однаково багата і мудра.

Під час заходу діти переглянули документальний відеофільм, що відкрив перед ними таємничий світ Андріївської ночі. Ця ніч споконвіку вважається часом, коли магія тихо ступає на поріг людських домів, а передбачення стають майже відчутними.

Надихнувшись побаченням, учні почали ділитися власними думками, робити доповнення й висловлювати інтерпретації. Їхні очі світилися захопленням – адже вони торкалися не просто знань, а живої історії, що передається в родині із покоління в покоління.

Атмосфера вечорниць оживляла допитливість, заохочувала до діалогу й відкриттів. Учні порівнювали легенди та обряди двох народів, шукали символіку в кожному жесті, кожній прикметі.

Так вони дійшли до простого, але важливого розуміння: культура – це нитка, що непомітно єднає людей, і саме завдяки таким традиціям зберігається пам'ять та душевне тепло громад.

Андріївські вечорниці на Буковині – це поєднання магічного і веселого. Це був час, коли дівчата шукали відповідей про свою долю, а хлопці веселилися і жартували. Старше покоління спостерігало за молоддю, бажаючи їй щастя, а в кожній хаті панував аромат свіжої калини та легка тривога відчуття чарівної ночі.

Організатори заходу прагнули не лише ознайомити дітей зі звичаями, а й навчити їх цінувати культурну спадщину – і румунську, і українську. Учні відкрили для себе, що традиції – це не щось давнє й закам'яніле, а жива частина їхнього повсякденного життя, яка може надихати на творчість і зближувати різні покоління. Діти зрозуміли, що знати свої корені – це не просто шанувати минуле, а й упевнено крокувати в майбутнє.

Делія МАРТИНЯК

Фото авторки

Міжнародний день етнічних меншин вшанований у Негостині

Міжнародний день етнічних меншин ухвалений Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй (ООН), 18 грудня 1992 року, - встановлений на основі Декларації відносно прав осіб належних національним, етнічним, релігійним та лінгвістичним меншинам. Початкові два розділи першої статті вважаю за підложжям суспільного порядку та національної єдності у будь-котрій правовій державі: 1. Держави захищатимуть існування та національну/етнічну, культурну, релігійну та лінгвістичну ідентичність меншин проживаючих на їхніх територіях і сприятимуть створенню умов для утвердження цієї ідентичності; 2. Держави будуть ухвалювати відповідні законні заходи та будь-які інші міри необхідні виконанню таких цілей.

У Румунії День Національних Меншин був ухвалений 9 грудня 1998 року Урядовим рішенням no. 881, а опісля Законом no. 247 від 7.12.2017 року, чим ця дата набирає статусу Національного свята.

Зокрема, з ініціативи та відповідного законодавчого проекту депутата для української меншини у Парламенті нашої держави, та голови СУР, Миколи Мирослава Петрецького, було прийнято та ухвалено найвищою законодавчою установою – Парламентом Румунії, День української мови у Румунії – 9 листопада.

*

Відповідно до вищезазначених правових положень, під егідою Повітової ради Сучави та Культурного центру «Буковина» Сучави, у рамках проекту Кречун на Буковині (рум. Crăciun în Bucovina), 17 грудня у Культурному домі с. Негостина вшановано СВЯТО МЕНШИН. Доречним вважаю наголошення того, що поняття «Кречун» вживане у назві проекту, мудро обране, надаючи дійствам магію нерозривного зв'язку людини з природою, удобрення якої приносить добробут людині та забезпечує існування роду. «...важливу роль у культурно-релігійних традиціях українського народу відіграє постать прадіда, яка ідентична з Дідухом, узагальнююча назва якого – Корочун.» (Українська міфологія, Київ, 2005, сторінка 247). «Вважалося, що в ньому живуть дух поля, дух Бога Сонця та душі померлих предків, які оберігають земне життя. (Ідем, сторінка 154).

Отож, Свято меншин 18 грудня стало плідним прологом проекту Кречун на Буковині, тому що кожний самодіяльний гурток, який взяв участь у даному святі, включив колядки чи інші обрядові діяння принаманні певному етносу, яких успадкували сьогоднішні покоління, котрих дотримуються зі святістю та просувають постійно збагачуючи їх.

Це були колективи українського етносу Негостинські голоси та Червона калина с. Негостина, польсь-

кого – Солончанка с. Солонецул Ноу – Качіка, українського-гуцульського – Гуцули із Молдовиці та липованського – Сакалінські бісери с. Мітокул Драгомірней.

У вітальному слові кожен із організаторів відзначив вагомість встановленого свята найвищою міжна-

родною організацією у, принаймні, двох напрямках: у взаємному пізнанні духовних надбань різних етносів та у збагаченні цього найціннішого скарбу людського світу, постійною емуляцією незупинної креативності людини. Як уважний спостерігач культурної ампренти українського етносу на Буковині, і не тільки, але й інших меншин проживаючих у нашому казковому окрузі (хоча б тільки при нагоді фестивалю «Співжиття», в якому у 15 випусках був ведучим!) завжди оцінював оригінальність, притаманність та новаторство у будь-котрому жанрі чи виді духовного прояву.

Те, що подобається зору, гріє серце та наповняє гідність приналежності до того чи іншого етносу – це народні костюми. Тут вбачається і традиційність, і сучасність, і подекуди спільність, подібно великому букету складеного з різного сорту квітів, що надає насправді тієї бажаної єдності у різноманітності.

Щодо репертуару та рівня виконання, також можна спостерегти вагомий крок вперед. Якщо на початках, на тлі великого постреволюційного ентузіазму всі уміли співати, танцювати чи виконувати різні ролі, то зараз наставниками колективів або самодіяльних гуртків є фахівці, особи обізнані у певній галузі культури та самі собою професійні виконавці. Таким чином виконання сягнуло значної досконалості, молоді покоління користуються досвідом попередників, удосконалюючи постійно власні мистецькі можливості. Але

потрібно взяти до уваги те, що професійних наставників, принаймні, у наших українських гуртках, є обмаль, головню у галузі музики та хореографії, проблемами які напрошуються на прискорене вирішення.

Свято меншин у Негостині, як і в інших місцевостях повіту, чи навіть країни, переплітається із наближаючими Різдвяними святами, а тому і репертуари містять головню колядки з їхньою складовою віншування. Легко запримітити було те, що давніх українських колядок на тему народження небесних світил чи явищ або присвячених газдам, парубкові, дівці або вдівцеві чи вдовиці не існувало. Всі колядки виконані всіма гуртками-учасниками це християнської релігійної тематики, те що висвітлює вагомість втілення Божої Правди у святую постать Господа Ісуса Христа із лона пречистої Діви Марії-Богородиці. Поява християнства винесла вірування на вищий щабель сприйняття ролі божества у сприй-

нятті та формуванні світогляду людини, а вчення-притчі Господа Ісуса Христа стали віхами етико-моральних відносин людини до Бога та Людини до свого ближнього: По-правді вам кажу: Що тільки вчинили ви одному із найменших Моїх братів оцих, то мені ви вчинили – (Матвій 25:40)

Подам приклад звісної колядки Небо і земля нині торжествують, яку виконали приблизно всі гуртки, що виступили на сцені негостинського культурного дому у цьому заході: українці, поляки і липовани. Гарні виступи, кожен на своїй рідній мові, радість новонародженого християнського світла-вчення всеохоплююча...

Часто фахівці наголошують найголовнішу роль Різдвяних та Великодніх свят – це родинна єдність! У світосприйнятті українців, напевно і в усіх народностей, родина це не тільки сім'я але й сімейні зв'язки внаслідок закінчення шлюбів, хрещення новонароджених та ін. Молода людина користується вихованням природних батьків, хрещених та вінчальних. У плині часу єдність сім'ї, родини, роду чи народу показала і переконала весь людський світ у її непереможній потужності. Не зашкодило б нікому і ніколи постійно плекати міжлюдську єдність у всіх культур-

них заходах, підносити цю всесущу енергію людського серця до рівня святості, так повчально зауваженої Господом Ісусом Христом!

Щось подібного відбулося після виступів на сцені, у часі дружнього фуршету, до якого газди-організатори, головню в особі мера громади Балківці, пана Юліана Кідеші, запросили всіх учасників у Святі меншин в Негостині. Кожний гурток приготував, приніс та поставив на спільний стіл свої традиційні страви, і таким чином створилась магія наближаючої Різдвяної вечери. Після перекушування та гарячого напитку пролунали пісні та колядки присвячені по-дружньому кожному підряд, апофеозом стало віншування На многії літа!, спочатку на рідних мовах, а вкінці спільним La mulți ani!

Насправді був момент піднесеного духу єдності у різноманітності, на що корисно наполягати завжди, включно колядою:

*Пане господарю, великий владарю,
Дайте нам з полиці, із медом пшениці.
Якщо майте дівку, біжіть по горівку,
Якщо майте сина, дасте бочку вина.*

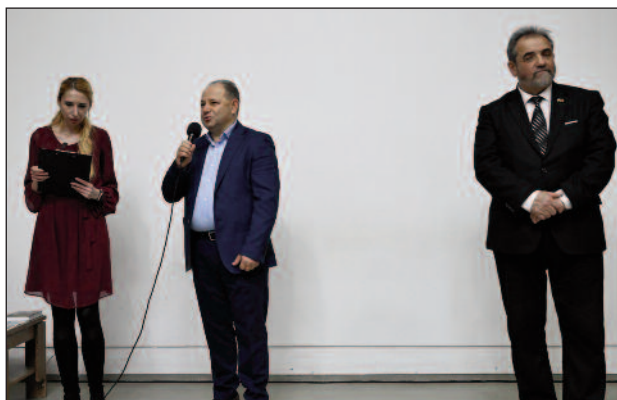
*Ви не жартуйте, а хоч почистуйте... На щастя,
на здоров'я, на многії літа!*

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

Мультикультуралізм у кіномистецтві яських меншин – 5-ий випуск

Вже стало традицією, щоб в Ясах в останньому кварталі року проводиться акція «Мультикультурність у кінематографічному мистецтві» – кінопокази та дебати, в яких беруть участь національні громади Ясс: вірмени, євреї, греки, поляки, роми, липовани-старовіри, українці та араби-мусульмани. Метою проєкту є просування багатоетнічної культури. 5-й випуск розпочався 23 жовтня та завершився 11 грудня 2025 року, під час якого було представлено 7 художніх фільмів та один документальний фільм. Показ фільмів проходив у залі «Діадема» Культурного центру «Міхай Урсаке» Яська філія представила на цьому заході документальний

фільм «Виживуть тільки закохані, Траян Попович та інші». Режисером та сценаристом фільму є Сергій Воронцов, а менеджером проєкту – доктор історичних наук Сергій Гакман. Ми вирішили представити цей фільм, тому що його тема та сюжет, з одного боку, стосуються трьох народів, які протягом історії страждали від несправедливості, а з іншого – щоб нагадати глядачам, що наприкінці листопада український народ відзначає Голодомор 1932-1933 років. На захід були запрошені та прибули представники місцевих органів влади, середніх та вищих навчальних закладів (вчителі та студенти), інших меншин, представники установ та організацій, з якими співпрацює яська філія, представники Яських письменників та українських біженців, що тимчасово проживають та працюють у Яссах. Почесними гостями заходу були: доктор історичних наук Сергій Гакман, менеджер проєкту та історичний консультант фільму, члени проєктної команди культурного центру «Міхай Урсаке».

Захід розпочався зверненням голови Яської філії, СУРу Даніеля Сердинчука, який представив інформацію про нашу філію та дії, які ми здійснюємо самостійно або у співпраці з іншими меншинами та місцевими органами влади, після чого доцент доктор Йоана Петку розповіла про важливість таких дій, внесок кожної меншини у безперебійне життя в яському суспільстві та про просування мультикультуралізму в різних формах.

Сергій Гакман представив деякі моменти з життя головного героя фільму, обставини, за яких він ризикував власним життям, щоб врятувати людей від смерті, та деякі моменти з-за лаштунків створення цього фільму.

Фільм, маловідомий в Україні та ще менше в Румунії, розповідає про історію життя Траяна Поповича, юриста за професією, який під час Другої світової війни, у 1941 році, ненадовго став мером міста Чернівці.

Траян Попович народився 17 жовтня 1892 року в селі Руші Манастиоарей, тоді в Герцогстві

Буковина Австрії, сьогодні це населений пункт у комуні Удешть, повіт Сучава. Він був сином священника Іоана Поповича та правнуком відомого священника Андрія з Удешть Сучевей, який у 1777 році відмовився скласти присягу новому австрійському правлінню. Попович навчався в середній школі в Сучаві, а потім вступив на юридичний факультет Чернівецького університету. Коли почалася Перша світова війна, він переїхав до Румунії та вступив у ряди румунської армії, воював до кінця війни. Він закінчив коледж лише наприкінці Першої світової війни, у 1919 році, а потім став доктором юристом.

На початку війни в Чернівцях проживало 42 932 євреї, що становило 37,9% від загальної кількості населення. Багато євреїв, які жили в околицях міста, переїхали до Чернівців, сподіваючись, що значна єврейська громада міста надасть їм захист.

На початку липня 1941 року адвоката Траяна Поповича було направлено до Буковини як «першого помічника мера» (посада, еквівалентна посаді віце-мера) міста Чернівці.

1 серпня 1941 року військовий губернатор Буковини призначив доктора Траяна Поповича мером Чернівців.

10 жовтня населенню було повідомлено про рішення евакуювати єврейське населення Буковини. Для евакуації їх спочатку необхідно було зібрати в гетто. Того ж дня губернатор Калотеску видав наказ про створення Чернівського гетто, конфіскацію майна та депортацію євреїв за Дністер, незважаючи на рішучий опір мера Траяна Поповича.

Невдовзі після свого призначення доктор Попович провів діалог з губернатором про «єврейські проблеми». Попович описав цю зустріч у своїй книзі «Сповідь совісті», написаній одразу після війни. Траян Попович зробив усе можливе, щоб врятувати якомога більше євреїв від депортації до Трансністрії, тобто від вірної смерті.

12 жовтня відбулася конференція за участю всіх представників влади, під час якої мер

Попович благав про порятунок великої кількості євреїв, заявляючи, що вони потрібні як спеціалісти, без яких місто не може функціонувати.

Його зусилля не були марними. Тому 15 жовтня губернатор отримав звістку про те, що прохання мера переконало маршала Антонеску.

До 14 жовтня 1941 року, коли депортація євреїв припинилася, з Чернівців було евакуйовано понад 30 000 євреїв. У місті залишилося 15 600 євреїв, яких за рішенням губернатора Корнелія Калотеску було визначено як «необхід-

них для функціонування міста», до яких було додано ще 4000 осіб, які отримали тимчасові дозволи, видані доктором Траяном Поповичем.

Визнаний винним у видачі численних довідок, які дозволяли євреям уникнути депортацію, Траян Попович був замінений на посаді мера у червні 1942 року. Після того, як був звільнений з посади мера, Попович прожив лише 4 роки, його смерть була зареєстрована 4 червня 1946 року. Він похований на церковному подвір'ї села Колаку комуна Фунду Молдовеї.

Жест доктора Траяна Поповича не залишився непоміченим. Через 23 роки після його смерті, у 1969 році, інститут Яд Вашем організував церемонію його пам'яті, на якій вшанував його званням «Праведника народів». Траян Попович – перший румун, удостоєний цього звання, яке позначає героїв-неєврейських етнічних меншин, які допомагали та рятували євреїв, що перебували в небезпеці під час Голокосту.

Фільм захопив увагу глядачів, яких було дуже багато – близько 100 осіб. Під час заходу ми також представили стенд з газетами та журналами, виданими Союзом українців Румунії, з можливістю, що в кінці заходу охочі зможуть забрати додому газету чи журнал.

Після завершення фільму переважна більшість глядачів залишилася в залі для обговорення з паном Сергієм Гакманом, який із задоволенням відповів на запитання як щодо самого фільму, так і щодо інших питань, пов'язаних із ситуацією в Україні та румунською меншиною в Чернівецькій області.

Віктор ГРИГОРЧУК

Перший заступник голови Яської філії СУР

Фото автора

ВІД РАДІВЦІВ ДО ЧЕРНІВЦІВ. ШЛЯХ СПІВПРАЦІ, ПРОКЛАДЕНИЙ ОСВІТОЮ

У Радівцях наприкінці минулого року стартував новий українсько-румунський освітній проєкт - «Компас дружби в саду Європи», важлива співпраця що об'єднує навчальні заклади Сучави та Чернівців. Метою проєкту є зміцнення співробітництва, створення сталого простору для обміну досвідом, розвитку міжкультурного діалогу між учнями та вчителями, а також формування спільних європейських цінностей.

Партнерську угоду підписали: школа ім. Богдана Воде з Радівців, представлена директором Радуге-Георге Мунтеану; Сучавська філія Союзу українців Румунії, представлена головою Іллею Саучуком; Національний коледж ім. Міхая Емінеску м. Сучава, представлений директоркою д-р Сильвією-Коріною Нуцу та заступницею директора д-р Анамарією Попеску; а також Куликівська гімназія Герцаївської міської ради, Чернівецької області, представлена директоркою Анжелікою Тодерян. Загальну координацію проєкту здійснюють Міхаєла-Делія Мартиняк та Лариса Гаїна.

Українська делегація під час свого перебування в Радівцях мала можливість відкрити як в освітнє, так і культурно-історичне життя краю. Першим пунктом їхньої програми стало відвідування школи ім. Богдана Воде, де гості ознайомилися з навчальним процесом, матеріальною базою та освітніми проєктами школи. Представники Куликівської гімназії відзначили високий рівень організації уроків, інтеграцію сучасних методик, теплу атмосферу спілкування між учителями й учнями. Особливе враження на них справили відкритий урок, який вони мали можливість спостерігати. Делегація відзначила активність учнів, їхню зацікавленість, а також педагогічну майстерність учителя, що вміло поєднувала традиційні підходи з інноваційними методами викладання. Гості підкреслили, що саме така взаємодія в класі створює сприятливі умови для формування в учнів критичного мислення та міжкультурної компетентності.

Після знайомства зі школою делегація вирушила до Монастиря Богдана — одного з найдавніших духовних осередків історичної Буковини. Заснована у XIV столітті воеводою Богданом I, ця святиня зберегла автентичні архітектурні елементи та унікальний духовний дух, що став символом зародження Молдавського князівства.

Наступним етапом програми стало долучення до святкування Дня Буковини — традиційного заходу, організованого викладачкою Лореданою Пуу. Учителі, учні та запрошені утворили велике символічне коло єдності, що підкреслило ідею неперервності історії, спільності традицій та поваги до багатогранної культурної спадщини краю. Цей момент справили на українську деле-

гацію особливе емоційне враження, ставши для них нагадуванням про багатовікові зв'язки та спорідненість регіонів по обидва боки кордону.

Гості також взяли участь у засіданні педагогічного кружка, проведеному Крістіною Кіра, під час якого були представлені ефективні освітні практики та інноваційні методики, що успішно застосовуються в місцевих школах. Представ-

ники з України високо оцінили можливість професійного обміну, відкритість до діалогу та зацікавленість румунських колег у спільних заходах.

На завершення, делегація відвідала Монастир Сучевиці — унікальний архітектурний ан-

відкриває шлях до довготривалої та змістовної співпраці між навчальними закладами-партнерами.

Окреме місце у програмі посів захід, присвячений пам'яті жертв Голодомору — однієї з найбільших трагедій українського народу. Панахиду за загиблими відслужив о. Михайло Кобзюк, єпархіяльний радник з Бюро у справах

меншин Архієпархії Сучави та Радівців. Після молитви священник подарував членам української делегації молитовники та Акафіст святого Івана Нового Сучавського, виданий двома мовами — українською та румунською.

Організація події стала можливою завдяки фінансовій підтримці Союзу українців Румунії, який відзначається постійними зусиллями у зміцненні зв'язків між українцями з Румунії та румунами з України, а також у розвитку міжкультурної співпраці на Буковині.

Нагадуємо, що в Радівцях уже було успішно реалізовано три важливі партнерські проєкти між румунськими й українськими школами, разом із Сучавською філією СУР, під координацією Делії Мартиняк: «Об'єднані руки — здійснені мрії», підписаний у 2024 році з Димківським навчально-виховним комплексом Чернівецької області; «Разом за якісну освіту», підписаний

у 2023 році з Герцаївським комунальним ліцеєм імені Георгія Асакі, Чернівецької області; «Одне сонце для всіх», підписаний у 2024 році з Терблеченським ліцеєм Чернівецької області.

Новий проєкт «Компас дружби в саду Європи» продовжує цю лінію співпраці та є важливим кроком у зміцненні зв'язків між Сучавою та Чернівцями, сприяючи взаємній повазі, обміну досвідом і відкритості до культурного розмаїття Європи.

Делія МАРТИНЯК

Фото авторки

самбл, включений до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. Монастир вразив гостей своєю монументальною архітектурою, добре збереженими фресками та гармонійним поєднанням культури, віри й історії. Українські педагоги відзначили, що знайомство з такими духовними та історичними пам'ятками не лише збагачує культурну обізнаність, а й сприяє глибшому розумінню спільного європейського минулого та взаємоповаги між народами.

Кульмінацією дня стало офіційне підписання проєкту «Компас дружби в саду Європи», що

ВІД ЖАДАННЯ ДО ЩАСЛИВОГО ЗДІЙСНЕННЯ МРІЇ (I)

(присвячено відкриттю першого українського дитячого садка в Тіміському повіті)

Рано чи пізно перед кожним батьком виникає питання: чи потрібно дитині йти в дитячий садок чи не варто? Яка користь від дитячого садка для дитини? В якому віці її туди віддавати?

Звісно ваш малюк росте і здається, що тільки вчора він з'явився на світ. Але ось йому вже виповнилося рік, два і скоро буде три: Що робити далі? Продовжити мамі відпустку по догляду за дитиною? Виховувати малюка вдома? А може, краще запросити гувернантку, звичайно, тільки саму добру і освічену? Чи віддати свою любу крихту в дитячий садок? І такі питання є природними для усіх батьків, які ставляться до своїх малюків з великою любов'ю і відповідальністю. Щоб прийняти вірне рішення, батькам необхідно познайомитися з діяльністю та основними функціями дитячого садка, а може також поцікавитись історією виникнення першого дошкільного закладу та його засновником.

Попри те, що зараз в освітніх дошкільних установах працюють в основному жінки, сама ідея «дитячого садка» належить чоловікові, як і перше її втілення. Ким же був засновник першого закладу для найменших, і які теорії він просував?

Засновником найпершого «дитячого садка» став німецький педагог Фрідріх Фребель, який народився 21 квітня 1782 року в сім'ї пастора у селі Обервайсбах, князівства Шварцбург-Рудольштадт. Фрідріх був слухачем лекцій з природничих наук і математики в Єнському університеті. Проте це не заважало йому цікавитися питаннями педагогічної науки та захоплюватися

го закладу у німецькому місті Грисгейм у 1816 році. А у 1840 році відкрити перший «дитячий сад» (нім. Kindergarten) у Бад-Бланкенбурзі, зробивши це поняття відомим у всьому світі.

Основна мета «дитячих садків» Ф. Фребеля

Фрідріх Фребель – засновник першого дитячого садка

полягала у сприянні розвитку природних здібностей дитини: діти ростуть як квіти (звідси термін «дитячий садок») і задача вихователів у тому, щоб піклуватися про них і сприяти їх найбільш повному розкриттю.

У першому «дитячому садку» насправді був свій сад – загальний квітник і невелика грядка у

батькам у вихованні: мами могли прийти разом з дітьми, пограти і повчитися у «садівниць».

Теоретичні засади педагогіки Ф. Фребеля будувалися на визнанні провідної ролі виховання, його освітніх можливостей у розвитку дітей. В основу розробленої педагогічної системи Ф. Фребель поклав своє вчення про природні інстинкти, на розвиток яких має бути спрямоване виховання дитини. Це, зокрема, інстинкти пізнання, діяльності, творчості, а також релігійний інстинкт. Ф. Фребель вважав, що дитина повинна всесторонньо розвиватися через: дидактичні ігри, працю, навчання, красу та релігію. У цих виховних закладах вихователками мали бути тільки жінки з належною освітою. Для підготовки майбутніх вихователок були організовані педагогічні курси під назвою «фреблівки», а «дитячі садки» запропоновані Ф. Фребелем згодом почали називати «фреблівками» чи більш поширеною назвою в Галичині, на Буковині та Закарпатті – «захоронки». Саме у цих регіонах дитячі навчально-виховні установи називали «захоронки» (діал. ochronka).

З часом педагогічна теорія дошкільного виховання Ф.Фребеля, швидко поширилась на території Австро-Угорської імперії та навіть Правобережній Україні. Однією із причин заснування Згромадження Сестер Службниць Непорочної Діви Марії у 1892 році було введення «захоронок». Впровадження «захоронок» на засадах Ф. Фребеля вимагала й Шкільна Краєва Рада від освіти тогочасної Галичини. Ця ж Рада зобов'язувала всіх монахинь, які займалися педагогічною діяльністю, здобувати ґрунтовну державну педагогічну освіту.

До програми у «захоронках» входили такі виховні елементи, як: ритмічна гімнастика, спів, дихальні вправи, малювання, ручна праця, вправи володіння мовою. Сестри-вихователки ознайомлювали дітей з літерами абетки та цифрами, а з більш старшими за віком виконували усні математичні вправи. Великою радістю для дітей були прогулянки-екскурсії до лісу, в поле, на річку. Діти мали не лише можливість дихати свіжим повітрям, але також розширювати свій світогляд, пізнавати назви дерев, квітів, птахів, звірів...та пори року.

Вітчизняні діячі дошкільного виховання вивчали систему Ф. Фребеля, користувалися нею у педагогічному процесі в дошкільних закладах, у підготовці фахівців – «дошкільників» на курсах та у школах. Аналізуючи цю систему вони розкривали позитивне і негативне в ній, ставили обов'язкову вимогу – використовувати фребелівську теорію відповідно до умов своєї країни, особливостей національного виховання та самобутніх рис народу.

Лариса НЕЧАЄВА
професор Національного університету
м. Одеса, Україна
Фото авторки

(Продовження в наступному номері)

педагогічними ідеями швейцарця Йоганна Песталоцці зосередженими на принципі природовідповідності та гармонійного розвитку особистості. Педагогічні ідеї та діяльність, в якості викладача, у школі Й. Песталоцці спонукали Ф. Фребеля до відкриття свого першого навчально-

кожної дитини. Дівчат, які працювали з дітьми, називали «дитячими садівницями». До слова, ця назва прижилася і в нашій країні – вихователів так називали аж до 30-х років ХХ століття. Сади Ф. Фребеля створювалися не для того, щоб замінити на час сім'ю. Вони мали допомогти

Нова радість стала ...

Радість, гарне почуття охоплює душу людини у щасливих моментах життя. А велика радість у житті кожної людини це діти, жива надія кожної сім'ї, родини. Діти це віконце у майбутнє, які змальовують світ яскравими барвами і надають солодкої наснаги життю. Щирі усмішки, веселі обличчя, лагідний погляд, гарний настрій... це діти батьків, а наші учні, викладачів, які працюємо на ниві виховання. Тому що без виховання не існує **правда, краса, мудрість, щедрість, повага** та інші моральні цінності, необхідні у суспільстві.

Вже більше як дві тисячі років тому людям подарувалася велика радість, яку принесло Мале Дитя, а разом **віру, надію, вічність**. Кожного року людина сприймає **нову радість** і величає Народження Ісуса Христа колядками, що прикрашають душевне свято, в якому «небо і земля нині торжествують».

Колядки змальовують світлі картини нашого життя, цінний божий дар, який з відповідальністю потрібно використовувати. Окрім музичної краси, колядки мають повчальний характер, що глибоко впливає на душу дитини, яка сприймає світ мамини-

ми словами на початку, а поступово зразком дорослих, із якими спілкується.

Звізда ясна світу засіяла, а наші учні, неначе маленькі зірочки, принесли світло радості різдвяними виставами у школі на привелику радість батьків, вихователів, вчителів та всіх присутніх на подіях. На мить, школа перетворилася у казковий замок, а в кожному залі розкривалася таємнична подія, що Христос народився. Майстерність наших вихователюк та вчителів відчувалося та сприймалося душею.

І цього року, як завжди, учні отримали подарунки від СУР і ще більше підсилювали усмішки. За солодкі дари та з нагоди Дня національних меншин учні школи села Балківці, гурток «Голос рідного» присвятили колядку «Нова радість стала» керівникам СУР, пану депутату Миколі-Мирославу Петрецькому, пану інспектору Іллі Савчуку та всім тим, що живуть рідною мовою. Вінчущання із колядки неначе слова молитви, із щирих дитячих голосів, полинуло високо-високо... Хай всім, шановні голови СУР, Бог дарує здоров'я, сили і мудрості щоб зберігати ідентичність меншини, розвивати культуру, поважати освіту, а нам відповідальності та любові до рідного слова. Нехай радість з'єднає наші творчі та повчальні заходи, а рідна мова наче ясна зірка сяє протягом віків. Боже допоможи!

Анка МАЙДАНЮК-ШТЮБІАНУ
Фото авторки

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня: RCR PRINT, Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614